

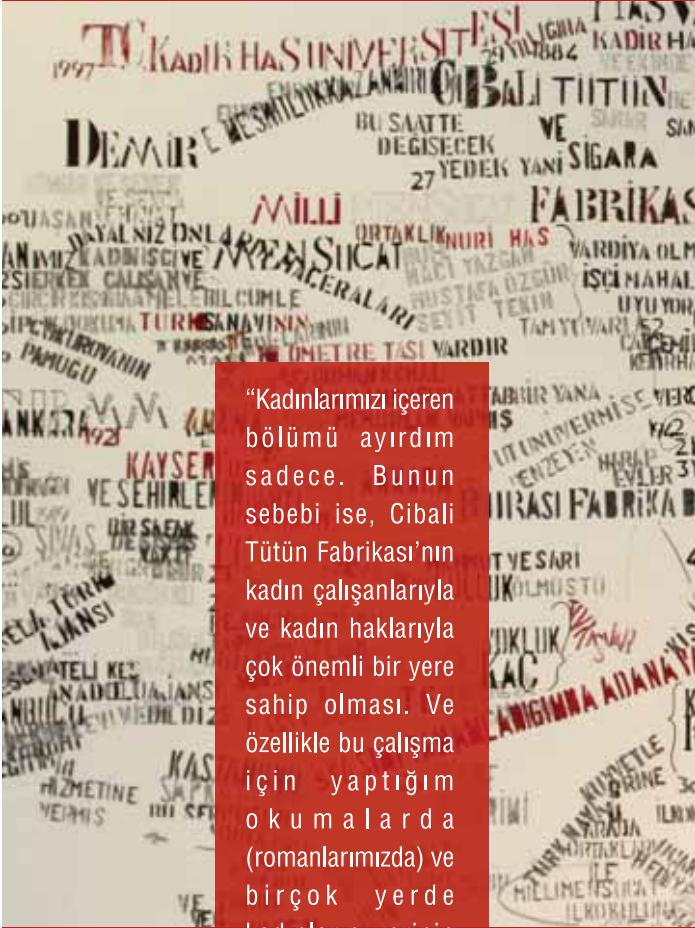
KADİR KISMET HATTINDA SON DURAK CİBALI KAMPÜSÜ DUVAR YAZILARI

Röportaj: Emircan KÜRKÜT

Khas haber merkezi

Fotoğraf: Ulaş TOSUN

Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü'nde açılan ve Kadir Has'ın kişisel eşyalarının yanı sıra çok farklı tarihsel parçaları da sergiye hazırlayan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Resim Bölümü öğretim görevlisi Yasemin Nur ile hazırladığı sergiyi ve sergide duvara yazdığı yazıların ne anlama geldiğini konuştuk:

“Kadınlarımızı içeren bölümü ayırdım sadece. Bunun sebebi ise, Cibali Tütün Fabrikası’nın kadın çalışanlarıyla ve kadın haklarıyla çok önemli bir yere sahip olması. Ve özellikle bu çalışma için yaptığım okumalarda (romanlarımızda) ve birçok yerde kadınların yerinin çok önemli olduğunu görmüş olmam.”

Serginin teması ne?

- Bu serginin adımı aslında ‘Kadir Kısmet Hattı’ olarak düşünmüştüm. Bunun şöyle bir anlamı var: 1800’lerin sonundan bugüne, buranın üniversitesiye dönüşmesine kadar bir hat olduğu için ve iki ayrı paralel tarihi, kendime göre değerlendirdiğim için burayı ‘Kadir Kısmet Hattı’ olarak isimlendirdim. Sergi 1880’lerin sonundan, Tütün Enstitüsü’nün kurulması, Cibali Tütün ve Sigara Fabrikası’nın yapılması, ondan sonra Haliç’in endüstri alanına dönüşmesi, yani Osmanlı Endüstri Devrimi’nden başlıyor. Yavaş yavaş Türkiye Cumhuriyeti’nin oluşumu, inkılaplar ve devrimlere geçiyoruz; daha sonra dilde ve bölümde farklılaşmaya değiniyoruz. Sonra, Has Ailesi’nin 1920’lerde Adana’da kurduğu mefruşat fabrikası ve ailenin hayatının olduğu bölüme geçiyoruz. Oradan yavaş yavaş serginin sonuna doğru geliyoruz. Sergi içerisinde sadece bir bölme ayrı tuttum.

“Sadece bir bölme ayrı tuttum” dediniz, bu bölümün ayrı olmasının sebebi nedir?

- Kadınlarımızı içeren bölümü ayırdım sadece. Bunun sebebi ise, Cibali Tütün Fabrikası’nın kadın çalışanlarıyla ve kadın haklarıyla

çok önemli bir yere sahip olması. Özellikle bu çalışma için yaptığım okumalarda (romanlarımızda) ve birçok yerde kadınların yerinin çok önemli olduğunu gördüm. Ayrıca Kadir Has ailesine mensup olan Sayın Rezan Has ile Zekiye, Ahu ve Pelin hanımların yanı sıra, bu süreçte okuduğum bütün romanlardaki kadın karakterlerden olan Cemile ve Esmâ, onların hepsinin adı ve yeri o bölümde. Aynı zamanda şarkılar var o bölümde, ‘Fabrika Kızı’ mesela. Kuvayi Milliye Destanı’ndan ‘Sanki Hiç Yaşamamış Gibi’ metnini de oraya aldım. Bütün bunlar; hem şarkılar, hem şiirler, hepsini biraraya getirip burada büyük bir metin oluşturmaya çalıştım.

HAS AİLESİYLE BU SERGİYİ HEP BERABER YAPTIK

Bazen buradan gelip geçerken sizi görüyorum. Yaptığınız işe o kadar odaklanıyorsunuz ve bu çalışmayı severek yaptığınız o kadar belli ki... Merakımdan soruyorum, sahi bu kadar severek çalışmanızın özel bir nedeni var mı?

- Severek çalışmamın sebepleri arasında pek çok yön var. Birincisi, kurum olarak burasının tarihiyle birlikte çok önemli olması ve bugüne kadar gelmesi. İkinci olarak, Kadir Has’ın ve Has Ailesi’nin Türkiye Sanayi tarihinde yerinin çok önemli olması. Daha sonra yaptıkları yardımlar ve kurulan yapı da çok önemli. Bunları değerlendirirken ve okurken aslında zaman öyle bir geçti ki; tüm bu süreçte Has ailesinin ve Rektör Prof. Dr. Mustafa Aydın’ın da katkısıyla aslında bu sergiyi hep beraber yaptık diyebilirim.

H E R
MALZEMEYLE
R E S İ M
YAPABİLİYOR
1976 İstanbul
doğumlu. "Şu an
kendini ne olarak
tanımlıyorsunuz"
diye sorsanız
"sanatçığım" diyor:
"Hayatımın her
evresinde güzel
sanatlar okudum.
Şu an, Mimar Sinan
Üniversitesi Resim
B ö l ü m ü ' n d e
öğretim görevlisyim.
Uzun süredir resim
yapmıyorum ama
her malzemeyle
resim yaptığımı
iddia ediyorum."

Sergide genel olarak hangi malzemeleri kullanıyorsunuz?

- Sergide çok değişik parçalar var. İlk baştan başlarsam, 1800'lerden kalma eski sigara kutuları var. Sigara kutuları üzerinden inanılmaz okumalar yapabiliyoruz. Mesela Has ailesi Kayserili, Kayseri sigara paketleri o yüzden burada. Bu sigara paketlerini bulmak, serginin okunabilirliği açısından çok verimli oldu. Aynı zamanda, paketleri açıklamam gerekirse; yakın bir grafiker arkadaşımın tezinden okuduğum üzere sigara zaferin simgesi, dolayısıyla ben buraya bu paketleri her bir bölüme dağıtarak bu hikayeyi bağlamak istedim. Onun dışında mesela eski Coca Cola şişeleri var, 1964'de Coca Cola'yı Türkiye'ye Kadir Has getiriyor. Coca Cola'nın formülüyse 1886'da bulunuyor. 1884'de Cibali Tütün Fabrikası kuruluyor. Bunlar aslında eş zamanlarda dünyanın farklı yerlerinde olan olaylar, nasıl burada birleştirebiliriz, diyerek topladığımız parçalar. Başka değişik malzemeler de var: Mesela Mercedes marka maket otobüslerimiz var. Bunları sağ olsun Has ailesi verdi. Arka bölümlerde Kadir Has'a verilen devlet nişanının bir örneği var. Aynı zamanda Kadir Has'ın anı defterini de sergiye koydum. İlk baştaki bölümde ikinci sayıyı yayımlanan Cibali Postası gazetesini de sergiye yerleştirdim.

“POLİTİKA BENİM İÇİN FUTBOL TAKIMI TUTMAK GİBİDİR.”

Sergi içerisinde Türkiye yakın tarihinin siyasi olaylarından kesitler sunan bir bölüm de olduğunu biliyorum. Bu bölümde ne gibi parçalar sergiliyorsunuz?

- Eski gazeteler var; 27 Mayıs 1960 darbesinden bir gün önceki 26 Mayıs tarihli gazeteyi yerleştirdim. Sergide yakın tarihe ilişkin benim için dumanlı bir bölüm var: Darbe bölümü. Bu arada, 26 Mayıs tarihli gazetenin sergide olması benim için çok önemli, diğer gazeteleri de koydum ama, olaylar bir günde nasıl değişmiş, bu 26 Mayıs tarihli gazeteden rahatlıkla görebiliyoruz. Aynı zamanda bir takım parti isimlerini de DP'yi ve AP'i burada çok görüyoruz ve ayrıca kimi siyasetçileri de. Kadir Has'ın çok güzel bir sözü var burada belirtmek istiyorum: “Politika benim için futbol takımı tutmak gibidir.” Bu arada, soruyla pek ilgisi olmasa bile şu anektodu da belirtmek istiyorum: Kayseri'de Kadir Has Stadyumu yapılıyor. Ve ilk maç Kayserispor ile Fenerbahçe arasında oynanıyor. Başlama vuruşunu yapan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan. Kayserispor yeniliyor ama olsun, bunların hepsi güzel bağlantıları açığa çıkartıyor.

Duvarda yazdığınız cümlelerle tam olarak neyi amaçladınız?

- Bu yazıların hepsi birer alıntı. Mesela, ‘burası fabrika, burada hiç kimse ayrı değil,’ Orhan Kemal’in bir romanından bu duvara aktarıldı. Çulluk romanından aldığım, “Çulluk Ölmüştü” cümlesi de yine bu duvara yazdıklarım arasından. Kuvayı Milliye Destanı’ndan bir şiiri de buraya almayı uygun gördüm.

Duvardaki yazılar serginin bir özeti gibi öyle değil mi?

- Aynen öyle. Bütün hikayenin teması burada oluşsun, ondan sonra da ara ara böyle birkaç cümle atıyorum ki sergi daha da okunur hale gelsin.